

สรุปสาระสำคัญ
คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๐/๒๕๕๙
เรื่อง มาตรการป้องกันการนำช้างป่ามาสวมสิทธิเป็นช้างบ้าน

.....

๑. หลักการและเหตุผล

โดยที่ประเทศไทยเป็นภาคีสัญญารัตน์ว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora (CITES)) จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดมาตรการในการเร่งรัดดำเนินกิจกรรมตามแผนปฏิบัติการงาช้างแห่งชาติ โดยเฉพาะการป้องกัน ระวัง และปราบปรามการนำช้างป่ามาสวมสิทธิเป็นช้างบ้านให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อมิให้ประเทศไทยถูกระงับการนำเข้าและส่งออกสัตว์ป่าและพืชป่าตามบัญชีอนุสัญญา CITES อันจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมและความน่าเชื่อถือของประเทศไทย

๒. สาระสำคัญ

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๐/๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการป้องกันการนำช้างป่ามาสวมสิทธิเป็นช้างบ้าน เป็นการบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงาน ๓ ฝ่าย คือ กรมการปกครอง กรมปศุสัตว์ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เพื่อป้องกัน ระวัง และปราบปรามการนำช้างป่า มาสวมสิทธิเป็นช้างบ้าน ซึ่งมีรายละเอียดที่สำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑) กำหนดบทนิยามตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๐/๒๕๕๙ ไว้ดังนี้
“ช้าง” หมายความว่า ช้างที่เป็นสัตว์พาหนะตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ และให้หมายความรวมถึงช้างที่ได้มาจากการสืบพันธุ์ของช้างดังกล่าว*

“ตัวรูปพรรณ” หมายความว่า ตัวรูปพรรณตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ

๒) กำหนดให้เจ้าของช้างนำช้างที่อยู่ในความครอบครองทั้งที่ได้จดทะเบียนทำตัวรูปพรรณแล้ว และยังไม่ได้จดทะเบียนทำตัวรูปพรรณ ไปทำการเก็บตัวอย่างเลือดสำหรับตรวจสอบรหัสพันธุกรรม (DNA) ณ ห้องที่ที่ช้างนั้นอยู่ และให้นายทะเบียนออกหนังสือรับรองให้แก่เจ้าของช้างเพื่อเป็นหลักฐานแสดงว่าได้นำช้างมาเก็บตัวอย่างเลือดแล้ว

๓) กำหนดให้กรมการปกครอง กรมปศุสัตว์ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จัดส่งเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการเก็บตัวอย่างเลือด และจัดทำเครื่องหมายประจำตัวช้าง

๔) ในกรณีที่ช้างเชือกใดที่ยังไม่มีตัวรูปพรรณ แต่เจ้าของช้างมีหลักฐานที่ยืนยันได้ว่าช้างเชือกนั้นเป็นช้างที่ได้มาจากการสืบพันธุ์จากช้างที่เป็นสัตว์พาหนะ ให้นายทะเบียนดำเนินการจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณให้แก่ช้างเชือกนั้น

๕) กำหนดให้กรมการปกครอง กรมปศุสัตว์ และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินการเก็บตัวอย่างเลือดให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ และให้กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินการตรวจสอบรหัสพันธุกรรม (DNA) ของช้างให้แล้วเสร็จและส่งผลการตรวจสอบรหัสพันธุกรรม (DNA) ให้กรมการปกครองนำไปบันทึกในทะเบียนตัวรูปพรรณช้างภายใน ๓๖๐ วัน นับแต่วันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ

* ช้างที่เป็นสัตว์พาหนะตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ = ช้างบ้าน

๖) กำหนดให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงมหาดไทย ร่วมกันพิจารณากร่างกฎหมาย เพื่อกำหนดมาตรการในการคุ้มครองช้างไทย ตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ กฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันการทารุณกรรมและการจัดสวัสดิภาพสัตว์ ให้เป็นระบบภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ

๗) หากเจ้าของช้างไม่นำช้างมาเก็บตัวอย่างเลือดเพื่อตรวจสอบรหัสพันธุกรรม (DNA) ภายในระยะเวลา ๑๘๐ วันนับแต่วันที่คำสั่งนี้มีผลใช้บังคับ ให้ถือว่าช้างเชือกนั้นเป็นช้างตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า และให้ตกเป็นของแผ่นดิน โดยให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองช้างส่งมอบช้างให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๘) หากเจ้าของช้างที่ยืนยันว่าช้างนั้นเป็นช้างที่ได้มาจากการสืบพันธุ์จากช้างที่เป็นสัตว์พาหนะ และนายทะเบียนได้ดำเนินการจดทะเบียนทำตัวรูปพรรณให้แก่ช้างเชือกนั้นแล้ว ต่อมาได้มีการตรวจสอบพบว่าช้างนั้นเป็นช้างที่ไม่ได้สืบพันธุ์มาจากช้างตามกฎหมายว่าด้วยสัตว์พาหนะ ให้ช้างเชือกนั้นตกเป็นของแผ่นดิน และให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองช้างส่งมอบช้างให้แก่กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

๙) ในกรณีที่เห็นสมควรนายกรัฐมนตรีหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอาจเสนอให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งนี้ได้

๓. วันบังคับใช้

คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๖๐/๒๕๕๙ เรื่อง มาตรการป้องกันการนำช้างป่ามาสวมสิทธิเป็นช้างบ้าน ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๓ ตอนพิเศษ ๒๑๗ ง หน้า ๙๖ ลงวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๙ โดยให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

.....

กองนิติการ กลุ่มงานกฎหมาย
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช